

В.Д.САКАЛОЎСКІ.

Яго імем названа вуліца ў горадзе Гродна

Сакалоўскі Васіль Данілавіч нарадзіўся 9 (21) ліпеня 1897 года ў вёсцы Козлікі Беластоцкага павета Гродзенскай губерні (цяпер тэрыторыя Польшчы) у сялянскай сям'і. Рускі. Скончыў настаўніцкую семінарыю ў пачатку 1918 года. У Чырвонай Арміі з лютага 1918 года. Быў накіраваны на першыя Маскоўскія ваенна-інструктарскія курсы, якія скончыў у маі 1918 года. Падчас Грамадзянскай вайны з чэрвеня 1918 года ваяваў на Ўсходнім, Паўднёвым і Каўказскім франтах. Займаў пасады камандзіра роты, старшага ад'ютанта батальёна, ад'ютанта палка, памочніка камандзіра палка. З чэрвеня 1919 года – старшы памочнік начальніка штаба 39-й стралковай дывізіі. У ліпені-жніўні 1919 года ён ужо на пасадзе начальніка зводнай кавалерыйскай дывізіі ў 5-й арміі Ўсходняга фронту, а з кастрычніка 1919 года – начальнік 13-й кавалерыйскай дывізіі. Са жніўня па кастрычнік 1920 года праходзіў службу на пасадзе памочніка начальніка штаба і начальніка штаба 32-й стралковай дывізіі. З 1919 года вучыўся ў Ваеннай акадэміі РСЧА, але з-за частай адпраўкі на фронт вучоба працякала ўрыўкамі. Вярнуўся ў акадэмію толькі ў кастрычніку 1920 года і ў 1921 годзе скончыў яе.

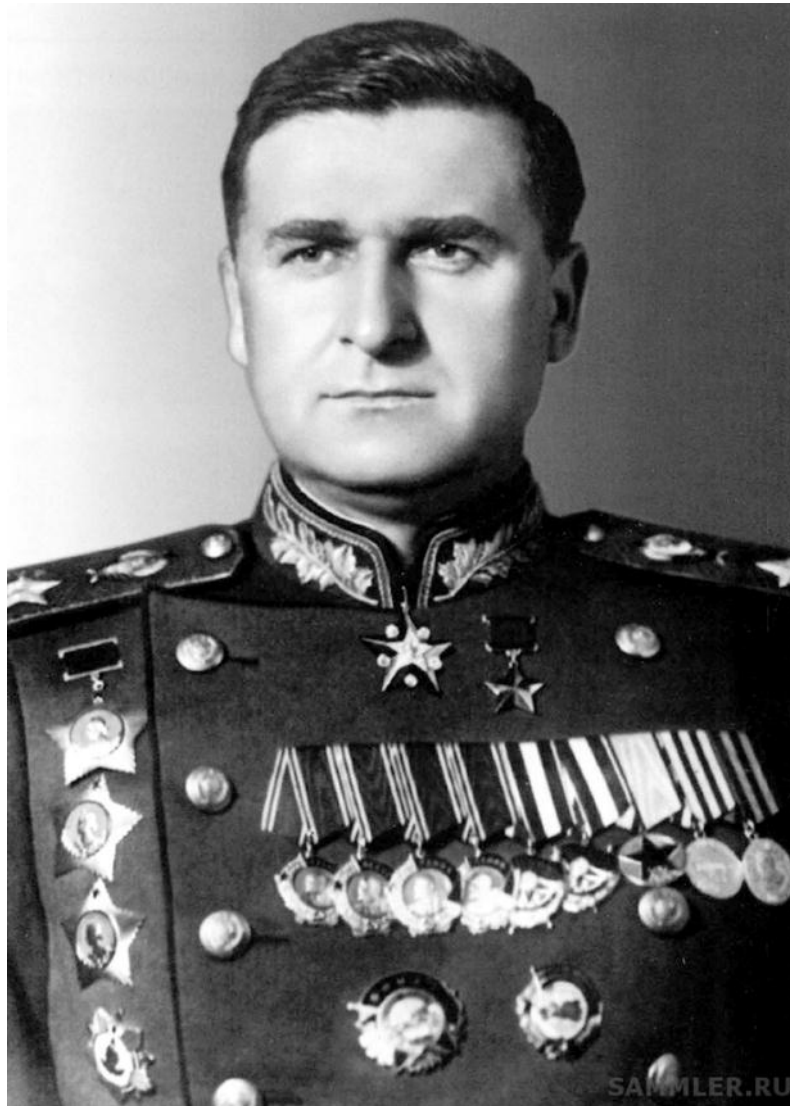
Пасля заканчэння вучобы ён быў накіраваны ў Туркестан і ў лістападзе 1921 года прызначаны памочнікам начальніка аператыўнага ўпраўлення штаба Туркестанскага фронту. З красавіка 1922 года – начальнік штаба, а з мая 1924 года выконваў абавязкі камандзіра 2-й Туркестанскай стралковай дывізіі, быў камандуючым групай войскаў Ферганскай і Самаркандскай абласцей. Актыўна ўдзельнічаў у барацьбе з басмачамі. За паспяховае кіраванне войскамі ўзнагароджаны ордэнам Чырвонага Сцяга. З лістапада 1924 года Сакалоўскі В.Д. – начальнік штаба 14-й Маскоўскай стралковай дывізіі

Маскоўскай ваеннай акругі, а з кастрычніка 1926 года – начальнік штаба 9-га стралковага корпуса. Служыў у Паўночна-Каўказскай і Беларускай ваенных акругах. У 1928 годзе скончыў Вышэйшыя курсы пры Ваеннай акадэміі РСЧА імя М.В. Фрунзе. У студзені 1929 года В.Д.Сакалоўскага прызначаюць начальнікам штаба 5-га стралковага корпуса, а з ліпеня 1930 года – камандзірам 43-й стралковай дывізіі.

Са студзеня 1935 года Сакалоўскі выконвае абавязкі намесніка начальніка штаба Прыволжскай ваеннай акругі. Член УКП(б) КПСС з 1931 года. 3 мая 1935 года Сакалоўскі В.Д. прызначаецца начальнікам штаба Уральскай ваеннай акругі, з красавіка 1938 года – начальнікам штаба Маскоўскай ваеннай акругі, а з лютага 1941 года – намеснікам начальніка Генеральнага штаба РСЧА па арганізацыйна-мабілізацыйных пытаннях. У Вялікую Айчынную вайну генерал Сакалоўскі В.Д. – начальнік штаба Заходняга фронту (21.07.1941–25.01.1942 і 5.05.1942–28.02.1943); начальнік штаба Заходняга напрамку (30.07.1941–10.09.1941 і 1.02.1942–5.05.1942); камандуючы войскамі Заходняга фронту (28.02.1943–15.04.1944); начальнік штаба 1-га Украінскага фронту (15.04.1944–9.04.1945); намеснік камандуючага 1-га Беларускага фронту (9.04.1945–10.06.1945). Сакалоўскі В.Д. актыўна ўдзельнічаў у планаванні і ажыццяўленні аперацый войскамі ў Смаленскай абарончай бітве, бітвах за Маскву, Ржэўск-Сычоўскай аперацыі і аперацыі “Марс” 1942 года. У пачатку 1943 года войскі Заходняга фронту пад яго камандаваннем ва ўзаемадзейні з Калінінскім фронтам правялі Ржэўска-Вяземскую аперацыю па ліквідацыі Ржэўска-Вяземскага плацдарма гітлераўцаў, а летам і восенню ён удзельнічаў у Арлоўскай і Смаленскай наступальных аперацыях, пры правядзенні якіх была прарвана абарона ворага.

У далейшым В.Д.Сакалоўскі, займаючы пасады начальніка штаба фронту і намесніка камандуючага фронтам, удзельнічаў у падрыхтоўцы і правядзенні Львоўска-Сандамірскай, Вісла-Одэрскай, Ніжне-Сілезскай, Верхне-Сілезскай і Берлінскай наступальных аперацый. За ўмелае кіраванне баявымі дзеяннямі войскаў у Берлінскай аперацыі і праяўленыя пры гэтым мужнасць і гераізм Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 29 мая 1945 года генералу арміі Сакалоўскаму Васілю Данілавічу прысвоена званне

Героя Савецкага Саюза з уручэннем ордэна Леніна і медаля “Залатая Зорка”.

Пасля вайны В.Д.Сакалоўскі – Галоўнакамандуючы групай савецкіх войскаў у Германіі і галоўны начальнік савецкай ваеннай адміністрацыі ў Германіі, адначасова ён член кантрольнага Савета ад СССР па ўпраўленні Германіяй. З сакавіка 1949 года В.Д.Сакалоўскі – Маршал Савецкага Саюза – першы намеснік міністра Узброеных Сіл, а з лютага 1950 года – ваенны міністр СССР. З чэрвеня 1952 года па красавік 1960 года – начальнік Генеральнага штаба – першы намеснік міністра абароны СССР. В.Д.Сакалоўскі – аўтар і кіраўнік распрацоўкі ваенна-тэарэтычных і ваенна-гістарычных прац: “Ваенная стратэгія” (выд.3-е, М., 1968), “Разгром нямецка-фашысцкіх войскаў пад Масквой” (М., 1964). З 1960 года Маршал Савецкага Саюза Сакалоўскі В.Д. – генеральны інспектар групы генеральных інспектараў

Міністэрства абароны СССР. Член ЦК КПСС (14.10.1952-17.10.1961), кандыдат учлены ЦК КПСС (31.10.1961-10.05.1968); дэпутат Вярхоўнага Савета СССР 2-7-га скліканняў (1946-1968).

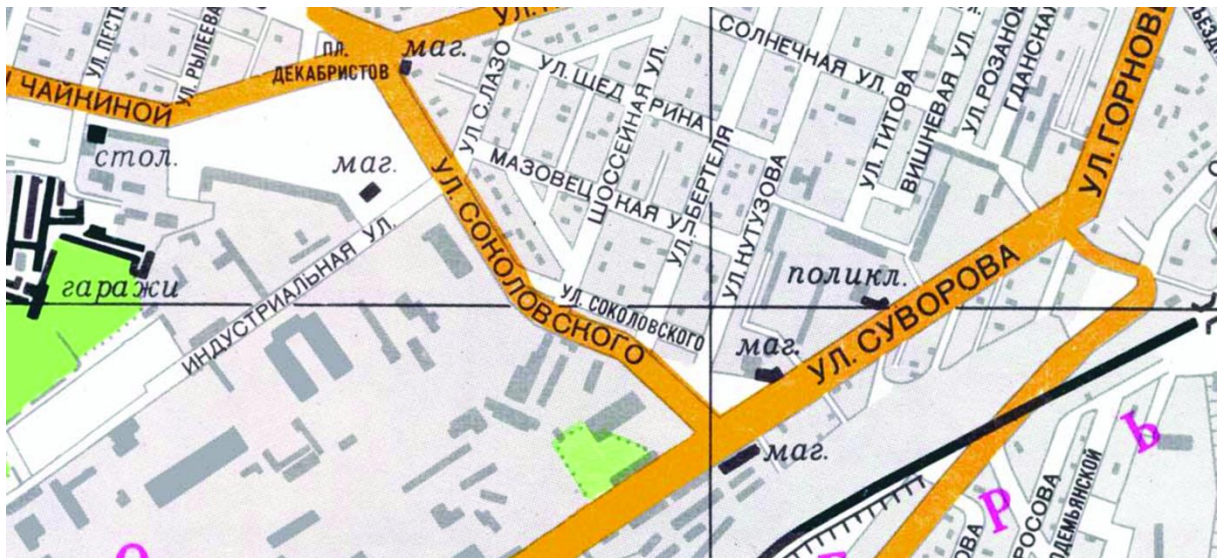
Жыў у горадзе-героі Маскве. Памёр 10 мая 1968 года. Ён пахаваны ў Маскве на Чырвонай плошчы ля Крамлёўскай сцяны. Воінскія званні: камдзіў (1935/11/20), камкор (1939/12/31), генерал-лейтэнант (1940/06/04), генерал-палкоўнік (1942/06/13), генерал арміі (1943/08/27), Маршал Савецкага Саюза (1946/07/03). Узнагароджаны 8 ордэнамі Леніна (1941/02/22, 1942/01/02, 1945/02/21, 1945/05/29, 20.07.1947, 1948/06/24, 1957/07/20, 1967/07/20), ордэнам Кастрычніцкай Рэвалюцыі (1968/02/22), 3 ордэнамі Чырвонага Сцяга (1928/02/28, 1944/11/03, 1949/06/20), 3 ордэнамі Суворова 1-й ступені (1943/04/09, 1943/09/28, 1945/04/06), 3 ордэнамі Кутузава 1-й ступені (1943/08/27, 25.08.1944, 1956/12/18), медалямі СССР і інш.

Помнік В.Д.Сакалоўскаму ў Гродне

В.Д.Сакалоўскі ўзнагароджаны ганаровай зброяй з залатой выявай Дзяржаўнага герба СССР (1968/02/22), а таксама шматлікімі

за межнімі ўзнагародамі, сярод якіх ордэн Рэспублікі (Тувінская Народная Рэспубліка, 1942/03/31), ордэн “За заслугі перад Айчынай” з дыямантамі і ў золаце (ГДР), ордэн «Партызанская Зорка» 1-й ступені (Югаславія), Рыцарскі крыж ордэна «Віртуці Мілітары» і ордэн «Крыж Грунвальда» 2-й ступені (Польшча), ордэн Белага Льва 1-й ступені (Чэхаславакія), ордэн «Легіён Пашаны» ступені камандуючага (ЗША), ордэн Ганаровага Легіёна ступені вялікага афіцэра (Францыя), Камандорскі крыж ордэна Брытанскай імперыі, ордэн Баявога Чырвонага Сцяга (Манголія), Крыж Незалежнасці (Мексіка) і іншыя медалі. Імя В.Д. Сакалоўскага было прысвоена Новачаркаскуму вышэйшаму ваеннакаманднаму Чырванасцяжнаму вучылішчу сувязі, судну Міністэрства рыбнай гаспадаркі. У горадзе Гродна ўсталяваны яго бюст, а на былым будынку штаба Уральскай ваеннай акругі (горад Екацярынбург) і на доме ў Маскве, дзе ён жыў – мемарыяльныя дошкі. Ганаровы грамадзянін горада-героя Смаленска.

Крыніцы:

1. Василий Данилович Соколовский – биография [Электронный ресурс] /В.Д. Соколовский/ Режим доступа: <http://yandex.by/yandsearch?rdrnd=617994&text=> (20.12.2014);
2. Гродно: энциклопедический справочник / Гл.ред. И.П. Шамякин и др. – Минск : Белорусская Советская Энциклопедия, 1989.– С.361– 362;
3. Карта-план города Гродно – М.1:20 000 – Белкартография 2014;

- 4. Маршалы Советского Союза. Личные дела рассказывают:
Биографический справочник / сост. Омеличев Б.А. и др. – Москва:
Любимая книга, 1996. – 95 с.*
- 5. Полководцы и военачальники Великой Отечественной. Выпуск 2:
сборник. / сост. Киселев А.Н. – Москва: Молодая гвардия, 1979. – 97с.*

БРАНИСЛАЎ ЕРМАШКЕВІЧ